

III

(Prípravné akty)

VÝBOR REGIÓNOV

127. PLENÁRNE ZASADNUTIE VR, 31.1.2018 – 1.2.2018

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Iniciatíva pre udržateľný rozvoj modrej ekonomiky v západnom Stredozemí

(2018/C 176/11)

Spravodajca:	Samuel Azzopardi (MT/ELS), poslanec miestneho zastupiteľstva, Rabat Citta Victoria, Gozo
Referenčný dokument:	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Výboru regiónov a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru – Iniciatíva pre udržateľný rozvoj modrej ekonomiky v západnom Stredozemí
	COM(2017) 183 final, SWD(2017) 130 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. víta oznámenie a súvisiaci akčný rámec *Iniciatíva pre udržateľný rozvoj modrej ekonomiky v západnom Stredozemí*, ktoré 19. apríla 2017 schválila Európska komisia;
2. podporuje navrhované opatrenia na zaistenie bezpečného, spoľahlivého a čistého námorného priestoru, lepšiu správu morí a udržateľne spravované oceány;
3. pripomína a plne podporuje ministerské vyhlásenie o modrej ekonomike Únie pre Stredozemie, v ktorom boli zúčastnené krajiny vyzvané k tomu, aby preskúmali pridanú hodnotu a uskutočniteľnosť príslušných námorných stratégií na subregionálnej úrovni a nadviazali na skúsenosti z dialógu 5 + 5. V októbri 2016 ministri zahraničných vecí Alžírsko, Francúzsko, Taliansko, Líbye, Malty, Mauritánie, Maroko, Portugalsko, Španielsko a Tunisko podporili ďalšiu prácu na iniciatíve zameranej na udržateľný rozvoj modrej ekonomiky v súčinnosti so sekretariátom Únie pre Stredozemie ⁽¹⁾;
4. konštatuje, že iniciatíva uznáva skutočnosť, že v súčasnosti je spolupráca medzi oboma brehmi Stredozemného mora aj naďalej obmedzená, a tvrdí, že ešte je čo zlepšovať;
5. uznáva, že tento región ponúka významné hospodárske príležitosti, a je povestný svojimi aktívnymi prístavmi a početnými turistami, ktorí prichádzajú za jeho kultúrnym dedičstvom, ktoré sa dá ešte viac využívať udržateľným spôsobom;

⁽¹⁾ Ministerské vyhlásenie o modrej ekonomike Únie pre Stredozemie.

6. uznáva, že Stredozemné more má strategickú polohu, geograficky umiestnené na rozhraní troch kontinentov, konkrétne Európy, Afriky a Ázie. Stredozemné more je odjakživa centrom kultúry a obchodu medzi susednými krajinami, ale aj s krajinami jeho hranicami;
7. uznáva, že oblasť Stredozemného mora je všeobecne známa vďaka biodiverzite a chráneným morským územiám;
8. okrem iného pripomína svoje predchádzajúce stanoviská k oznámeniu Komisie na tému *Integrovanou námornou politikou k zlepšeniu spravovania Stredozemia* ⁽²⁾, *Námorné priestorové plánovanie a integrovaný manažment pobrežnej zóny* ⁽³⁾, a *Lepšia ochrana morského prostredia* ako aj svoje stanovisko na tému *Nová etapa európskej politiky pre modrý rast* ⁽⁴⁾;
9. je znepokojený skutočnosťou, že región Stredozemia je vo veľkej miere postihnutý zmenou klímy ⁽⁵⁾;
10. uznáva, že pre túto oblasť je tiež charakteristická vysoká miera nezamestnanosti mladých ľudí, politická nestabilita, ako aj vážne migračné problémy, čo negatívne vplyva na hospodárske perspektívy tohto regiónu;
11. podporuje síce primárne zameranie iniciatívy na podoblasť západného Stredozemia, zdôrazňuje však, že to nijako však nevyklučuje možnosť rozšíriť jej potenciál a ciele aj na ďalšie podoblasti Stredozemia;
12. poznamenáva, že hoci existuje skutočná politická vôľa na riešenie problémov v oblasti životného prostredia, rybárstva a akvakultúry, regiónu stále chýba primerané povedomie, šírenie informácií a medziodvetvová tvorba politik na základe overených poznatkov. Pretrvávajú aj mnohé nedostatky v oblasti vykonávania a presadzovania, najmä na vnútroštátnej a miestnej úrovni ⁽⁶⁾;
13. zdôrazňuje, že tento región je neustále vystavovaný humanitárnym výzvam, ktoré sú dôsledkom prílevu neregulárnych migrantov prichádzajúcich z Afriky a Blízkeho východu do krajín južnej Európy, čo má priamy vplyv na prímorské pohraničné regióny;
14. uvedomuje si, že námorná doprava takisto predstavuje v určitých oblastiach Stredozemného mora výzvu, ktorú nemožno nechať bez povšimnutia vzhľadom na skutočnosť, že iniciatíva, vždy v súlade s kritériami ochrany životného prostredia a biodiverzity, bojom proti zmene klímy a udržateľnosťou, sa zameriava na ďalšie hospodárske činnosti, ktoré by mohli viesť k zvýšeniu námornej dopravy;
15. poukazuje na to, že západné Stredozemie trpí vysokou mierou nezamestnanosti mladých ľudí, zároveň však mnohé priemyselné odvetvia majú problémy nájsť pracovníkov s potrebnou kvalifikáciou a zručnosťami;
16. víta zmienku Komisie o prístupe „zdola nahor“, ktorý je najvhodnejší na podporu zapojenia miestnych a regionálnych orgánov do činností v rámci iniciatív;

Cieľ 1 – Bezpečnejší a istejší námorný priestor

17. domnieva sa, že pokiaľ opatrenia v oblasti bezpečnosti a zabezpečenia nebudú v tomto regióne účinne zavedené a riadne vykonávané, modré hospodárstvo nemôže fungovať udržateľným spôsobom a účinne. Preto odporúča, aby sa regionálne orgány na oboch brehoch Stredozemného mora usilovali spolupracovať a účinne zlepšiť súčasnú situáciu;
18. je znepokojený tým, že „spolupráca medzi pobrežnými strážami na oboch brehoch Stredozemného mora je aj naďalej obmedzená a včasné reakcie na núdzové situácie na mori je ešte potrebné zlepšiť“ ⁽⁷⁾; súhlasí s opatreniami na podporu spolupráce medzi pobrežnými strážami na oboch brehoch Stredozemného mora najmä riešením problému chýbajúcej kvalifikovanej pracovnej sily v oblasti námornej bezpečnosti; za chvályhodnú považuje výmenu poznatkov a údajov, najmä pokiaľ ide o námornú dopravu;

⁽²⁾ Spravodajca: Michael Cohen, CdR 126/2010.

⁽³⁾ Spravodajca: Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.

⁽⁴⁾ Spravodajca: Hermann Kuhn, CdR 7256/2014 a spravodajca Christophe Clergeau, NAT-VI/019.

⁽⁵⁾ <http://www.cmcc.it/publications/regional-assessment-of-climate-change-in-the-mediterranean-climate-impact-assessments>.

⁽⁶⁾ [SWD(2017) 130 final].

⁽⁷⁾ [SWD(2017) 130 final].

19. súhlasí s opatreniami na povzbudenie partnerov v tom, aby zvýšili svoje úsilie o zlepšenie existujúcich kapacít s cieľom riešiť neregulovanú a ilegálnu ľudskú činnosť a bojovať proti znečisťovaniu morí v tejto morskej oblasti; ide tu napríklad o prevádzania migrantov a nezákonný rybolov, ako aj vývoj nástrojov na zlepšenie reakcie na znečisťovanie mora. Je znepokojený skutočnosťou, že miestne a regionálne ekonomiky by nemuseli byť schopné získať primerané finančné prostriedky na budovanie kapacít;

20. pripomína a plne podporuje nedávne závery Rady⁽⁸⁾ o medzinárodnej správe oceánov, ktoré podporujú koherentnejší prístup medzi regiónmi;

Cieľ 2 – Inteligentné a odolné modré hospodárstvo

21. súhlasí s tým, že inteligentné a odolné modré hospodárstvo možno dosiahnuť iba osvojením si kultúry neustálej inovácie, výmenou poznatkov a podporou trvalo udržateľnej konkurencieschopnosti a hospodárskej činnosti. Región Stredozemného mora je povestný svojím prekvitajúcim námorným cestovným ruchom, ktorý by sa mal podporovať prostredníctvom diverzifikačných a inovačných stratégií, pričom treba venovať osobitnú pozornosť pobrežnému, vnútrozemskému a podmorskému kultúrnemu a archeologickému dedičstvu;

22. súhlasí s odporúčaním vyzvať zainteresované strany z južného pobrežia, aby sa zapojili do iniciatívy BLUEMED a **pokladá** iniciatívu BLUEMED za dôležitý nástroj, ktorý zásadne podporuje spoločné činnosti v oblasti výskumu a inovácie. Vyzýva na koordináciu činností v oblasti morského a námorného výskumu a inovácie a na vytváranie synergií medzi investíciami na úrovni regiónov, jednotlivých štátov a EÚ, aby sa predišlo duplicitě a roztrieštenosti;

23. podporuje rozvoj nových technológií a inovačných priemyselných odvetví využívajúcich biologické materiály, najmä ak sa takéto úsilie zameriava predovšetkým na rozvoj udržateľných výrobkov, a podporuje rozvoj technológií a konkrétne prispôbených riešení na zmiernenie zmeny klímy, najmä v oblasti energie z obnoviteľných morských zdrojov a plávajúcich veterných elektrární, ktoré sú osobitne prispôbené Stredozemiu;

24. podporuje zriadenie národných a regionálnych námorných klastrov, s cieľom vytvoriť ideálne platformy, aby mohlo hospodárstvo prosperovať prostredníctvom rozvoja inováčných riešení. Domnieva sa, že klastre podporujú a presadzujú spoluprácu, výmenu poznatkov a podnikanie medzi malými, strednými podnikmi a mikropodnikmi;

25. opätovne žiada⁽⁹⁾, aby sa vytvorilo osobitné znalostné a inovačné spoločenstvo pre modrú ekonomiku ako ďalšie opatrenie na rozvoj zručností a prenos nápadov z morského výskumu do súkromného sektora. V tejto súvislosti môže mať pridanú hodnotu aj virtuálne znalostné centrum⁽¹⁰⁾, ktoré je nástrojom na výmenu poznatkov na podporu rozvoja modrej ekonomiky a ktoré možno definovať ako „jednotné kontaktné miesto/on-line webový portál, ktorý umožní konsolidáciu a spoločné využívanie všeobecných, odborných a odvetvových informácií týkajúcich sa námorných a morských záležitostí v Stredozemí“;

26. pripomína návrh na vytvorenie regionálnych alebo medziregionálnych platforiem modrého hospodárstva, ktorý je predložený v stanovisku CdR 6622/2016. Zdôrazňuje, že viaceré územia v oblasti Stredozemia by mohli byť vhodnými kandidátmi na vytvorenie platforiem takéhoto typu, ktoré by mohli slúžiť ako nástroj na vytypovanie projektov, podporu ich realizácie a mobilizáciu finančných nástrojov na miestnej a vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ. Tieto platformy by boli riadené regiónmi a projekty, ktoré by vybrali, by boli financované v rámci Junckerovho plánu 2.0;

27. žiada, aby medziregionálne, národné a nadnárodné projekty, ktoré sú v súlade so strategickým rámcom iniciatívy a stratégiami inteligentnej špecializácie, mohli byť financované z regionálnych, národných a európskych fondov v zjednodušenom rámci a profitovať z bonusu Spoločenstva bez toho, aby museli znova prejsť verejným obstarávaním;

28. zdôrazňuje, že podnikanie späté s modrou ekonomikou sa neobmedzuje len na činnosť vykonávanú v Stredozemnom mori. Preto je dôležité navrhnuť primeranú podporu pre podniky späté s modrou ekonomikou, ktoré pôsobia na pevnine, ako sú podniky na spracovanie rýb, lodiarsky priemysel, veterné alebo fotovoltaické elektrárne na pevnine;

⁽⁸⁾ Závery Rady z 3. apríla 2017.

⁽⁹⁾ NAT-V-44.

⁽¹⁰⁾ <http://www.med-vkc.eu/2016/>.

29. zdôrazňuje, že existujúce rozdiely vo vzdelávaní a zručnostiach by sa mali čo najskôr odstrániť. Hospodársky rozvoj a vzdelávanie sú navzájom prepojené, a preto ak má byť iniciatíva úspešná, musia partneri zohľadňovať oba tieto sociálno-ekonomické aspekty. Zvyšovanie povedomia o námorných povolaniach má kľúčový význam pre prilákanie občanov, aby preskúmali príležitosti, ktoré ponúka morská a námorná oblasť, s cieľom zmierniť nesúlad medzi ponukou a dopytom na trhu práce, ktorý je typický pre toto odvetvie, a prispieť k zníženiu nezamestnanosti. Najmä v oblasti Stredozemného mora dochádza k paradoxnej situácii, že napriek miere nezamestnanosti mladých ľudí, ktorá patrí k najvyššej v Európe, námorné podniky v rozvíjajúcich sa i tradičných odvetviach nedokážu nájsť kvalifikovaný personál;

30. odobruje modely, ktoré podporujú rozvoj a rozširovanie využívania ekologických zdrojov energie vrátane inovácie v oblasti energie z oceánov a energetickej udržateľnosti pri odsolovaní morskej vody v súlade s postupmi na minimalizáciu vplyvu týchto činností na morské dno; víta návrhy na podporu energetickej efektívnosti a prispôsobovania sa zmene klímy v pobrežných mestách, ekologickej lodnej doprave a prístavnej infraštruktúry pre alternatívne palivá, ako aj rozvoj nových produktov a služieb cestovného ruchu, a vypracovanie spoločných technických noriem pre udržateľnú morskú akvakultúru v jednotlivých krajinách⁽¹¹⁾. Treba zdôrazniť, že napriek skutočnosti, že tieto činnosti sú vo svojej podstate pozitívne z hľadiska zámerov a cieľov, mali by sa zohľadniť ekonomiky zápasiace s ťažkosťami alebo malé ekonomiky;

Cieľ 3 – Lepšie riadenie mora

31. uznáva, že pobrežné a morské oblasti sú už dlhší čas vysoko konkurencieschopné a rôznorodé, čo malo za následok výzvy týkajúce sa rozdelenia priestoru a obmedzených zdrojov. Environmentálne problémy našej súčasnosti v dôsledku zvyšujúceho sa tlaku na prírodné zdroje nastoľujú potrebu prehĺbiť si poznatky. Integrovaný prístup k podpore využívania spoločných zdrojov bude nepochybne viesť k vytvoreniu nových príležitostí;

32. podporuje rozvoj modelov založených na znižovaní emisií, spotreby energie a nákladov na ňu, ako aj na zvýšenej flexibilitě a spoľahlivosti. Kľúčovú úlohu v tomto ohľade zohrá rozvoj energie z biogénnych, organických zvyškov a odpadu;

33. uznáva a plne podporuje význam účinného námorného priestorového plánovania v oblasti ľudských činností na mori, čo vedie ku koordinovanému úsiliu a zmierňovaniu možných konfliktov činností;

34. zdôrazňuje a podporuje **opatrenia** zdôrazňujúce význam námorných vedeckých údajov a poznatkov ako jeden z pilierov odolného a inovatívneho hospodárstva, pričom zároveň uznáva význam aktualizácie existujúcich údajov a ich sprístupnenia medzinárodnej vedeckej obci a verejným orgánom v súvislosti s environmentálnymi javmi a zmenou klímy;

35. plne súhlasí s **opatreniami** stanovenými na ochranu morského prostredia a prirodzeného prostredia proti znečisteniu všetkého druhu a s cieľom zároveň aktívne identifikovať zóny na ochranu ako chránené morské oblasti. Osvetové kampane sú nepochybne krok správnym smerom;

36. podporuje úsilie o väčšiu regionálnu koordináciu a spoluprácu cestou vykonávania strednodobej stratégie Všeobecnej rybárskej komisie pre Stredozemné more (2017 – 2020) smerom k trvalej udržateľnosti rybárstva v Stredozemnom a Čiernom mori. Takisto sa tým zabezpečí, že spoločná politika v oblasti rybárstva sa na úrovni čiastkového regiónu bude vykonávať konzistentnejšie⁽¹²⁾;

37. v plnej miere súhlasí s **opatreniami** na podporu rozvoja maloobjemového rybolovu a maloobjemovej akvakultúry a šírenie najlepších postupov v záujme posilnenia odvetvia rybolovu a akvakultúry a zároveň zabezpečenia náležitého regionálneho zberu údajov a vedeckého hodnotenia v plnom súlade s medzinárodnými právnymi predpismi;

⁽¹¹⁾ SWD(2017) 130 final.

⁽¹²⁾ SWD(2017) 130 final.

Riadenie a vykonávanie

38. podporuje zriadenie pracovnej skupiny WestMED spoločne s Úniou pre Stredozemie, ktorá bude zahŕňať národné kontakty a Európsku komisiu a zaručí zapojenie regionálnych a miestnych orgánov;

39. schvaľuje dostupnosť rôznych zdrojov financovania, a to najmä prostredníctvom programov financovania EÚ na podporu rôznych iniciatív, v závislosti od charakteru projektu, jeho rozsahu a priority;

Záverečné odporúčania

40. nabáda na výmenu najlepších postupov, budovanie kapacít a cezhraničnú spoluprácu medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi zo všetkých brehov Stredozemného mora;

41. odporúča všetkým zainteresovaným stranám, aby podporovali výmenu vedomostí a odborných politických znalostí miestnych a regionálnych orgánov a uľahčili viacúrovňové riadenie pri hospodárení so zdrojmi a zvládání spoločných výziev v rámci WestMED;

42. odporúča podporovať hospodársky udržateľné projekty na miestnej a regionálnej úrovni a uľahčiť prístup ku kapitálu;

43. zdôrazňuje potrebu podporovať vzdelávacie a preškoloňacie projekty a opatrenia zamerané na zníženie nezamestnanosti mladých ľudí v spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi a uľahčovať mobilitu zamestnancov medzi odvetvami modrej ekonomiky. V tejto súvislosti poukazuje na úlohu, ktorú zohrávajú miestne a regionálne orgány pri predpovedaní potrieb v oblasti zručností a ich zladování s potrebami trhu práce. Členské štáty by si mali byť tejto úlohy vedomé a mali by miestnym a regionálnym orgánom poskytnúť zodpovedajúce zdroje na uľahčenie prechodu mladých ľudí od procesu vzdelávania do zamestnania.

V Bruseli 31. januára 2018

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ